

neizmerne važnosti, kajti njegov naslednik cesarjevič Aleksander je bistre glave, pogumnega srca in prebrisan vojskovodja, ki je v rusko-turške vojski srečno odbijal vse turške navale iz Ruščuka, Sumle, v Šipko ter tako mogoče storil, da so Rusi vlovili Osman-pašo v Plevni. — Nemški socialisti so se hudo razprli med seboj. — Francoski jud Gambetta grdo razsaja zoper redovnike, žandarji so morali po sili vlomiti v samostane in menihe iztirati. Ljudstvo je uže silno razdraženo, v večih krajih prišlo je do tepežev. — Italijanski politikar Ricasoli je umrl, eden izmed onih, ki so pomagali papeža oropati. — V Afriki merijo Francozje velikansko železnico iz Algijera skoz puščavo Saharsko do reke Niger in od ondot v Senegambijo ob Atlantiškem morji. — Iz Kalifornije v Ameriki so v Evropo odposlali 30 milijonov veder vina, večjidel na Francosko in Angleško.

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

III. V drugem letu modroslovja, t. j. v osmi šoli, je A. Magdič dobil nekdanjega Ptujkega dekana Plohel'na štipendijo; nesla je tistokrat ta štipendija 90—95 gl. srebrnega denarja. To je bila v tisti dobi redka sreča za slovenskega dijaka. Slovenec, če tudi tako izvrsten, je težko kedaj vlovil štipendijo. Med visoko gospodo navadno ni našel prijatelja, brez takega pa ni šlo. Imajoč tako zdatno podporo, je sklenil naš modroslovec stopiti v pravoznanske šole. Njegovi sošolci so se temu čudili, on pa je djal: Bog hoče, da jaz kot uradnik delam v blagor vbogega našega kmečkega ljudstva, vi pa delajte kot duhovniki. Kakor svedoči delovanje vsega Magdičevega življenja, je njegovo pošteno srce tistokrat tako sodilo: „duhovnikov, svojih rojakov, Slovenci imajo dovolj“. Tisto leto namreč (1841) je stopilo v Gračko semenišče v prvo leto 34 bogoslovcev, pod Gradec smo tudi mi med Dravo in Muro bivajoči Slovenci tistokrat spadali, — in med temi je bilo 17 Slovencev, iz fare sv. Jurija na Šavnici 5*) in itak je moralo že v tisti dobi v srednjem nemškem Štajerskem več ko 30 slovenskih duhovnikov služiti, ker na Slovenskem ni bilo prostora; — posvetne gospode domače korenine pa smo imeli zelo malo, večjidel tuji so bili, ki za slovenskega kmeta niso imeli srca. —

*) Sekovska (Gračka) škofija je štela pred 40 letmi 579984 duš; Nemcev je bilo 415545, Slovencev 164459. — Vseh delavnih duhovnikov bilo je (brez samostanskih) 595, Nemcev 414, Slovencev 181, Nemci so imeli za 1003 duš 1 duhovnika, Slovenci pa že za 908 jednega. Za Sekovsko škofijo bilo je v 4 letih 86 bogoslovcev, med jimi 45 Slovencev in 41 Nemcev. Slovenskih stanovnikov 3654 dalo je 1 bogoslovca, pri Nemcih pa še komaj 10010 jednega. Pis.

Anton Magdič, kot izvrsten dijak, je od 4. gimnazijalnega razreda počenši vedno podučeval druge slabejše in od tiste dobe od svojih staršev ni potreboval nikake podpore. Med temi bila sta 2 sošolca: Franc Ratej, sedaj notar v Slovenski Bistrici, in Jožef Miani, sedaj uradnik pri dežel-nem knjigovodstvu v Gradci. Tega oče je bil pri gubernijski ravnatelj registrature. Si tudi o šolskih praznikih kaj prislužiti, se po dovršenih modroslovskih študijah A. Magdič poda k nekej družini na Koroško za domačega učitelja. Med tem pa so Štajerski deželni stanovi razpisali štipendijo 300 gl. za dijaka, kateri ima iti na Dunaj zdravilstva se učiti. Mahom piše J. Miani Magdiču na Koroško: naj prosí za to štipendijo; njegov oče bo delal pri veljavni gospodi, da se mu ta štipendija podeli. In res, A. Magdič je tako srečen, menda prvi Slovenec, ki je milost našel pri nemških Štajerskih deželnih stanovih, in dobil to štipendijo od 3. sept. 1841. To pa je bila zdatna podpora. Kako srečno! Štipendija je nesla 300 gl. srb. d., dalje je prejel štipendist po vsaki prestani strogi skušnji (rigorosum) 100 fl. in ko je bil doktorjem imenovan, pa 100 gl. Zavezati pa se je moral, da ostane po dovršenih študijah kot zdravnik v domači Štajerski deželi. Kako so se čudili njegovi sošolci, ko se konec počitnic na jesen v Gradci snidejo večerko pred odhodom na Dunaj z Magdičem! Spremljali so ga 3 prijatelji v oštarijo k „Solncu“, da se poslovijo od ljubega sošolca. Pred 8 tedni še se senjalo nobenemu ni, da bo kateri izmed njih medicinar na Dunaji. Sedejo k mizi, se pogovarjajo o Dunaji, zdravilstvu itd. Pri tisti mizi sedel je tiho dijakom tuj gospod in poslušal njih govore, ko črez mali čas Magdič odide na stran, reče s začudenjem: kaj, ta slaboten in bolehas mladenič pojde na Dunaj zdravilstva se učiti? Lepo, da tako po prijateljski jemljete slovó; milujem pa vas in njega; ter vam povem: on ne bo prestal medicinskih študij; gotovo umerje poprej ko jih dovrši. Zaslíšavše to izjavo vse na enkrat srčna žalost pobije; vrnivšemu se k mizi blagemu sošolcu pa trohice tega govora ne naznanijo.

Ta tuj gospod, sodili so po njegovem govorjenji, bil je zdravnik; pa takrat na srečo ni bil prerok. Magdič skončal je tudi medicinske šole izvrstno; 19 spričeval imam pred seboj in vidim, da je razven dveh, v vseh drugih različnih predmetih imel „odliko“; in ko je tudi prestal izvrstno vse stroge skušnje in spisal znanstveno razpravo „telovna odgoja otrok“, bil je meseca aprila 1847 doktorjem zdravilstva imenovan. (Brošura ima 39 strani in naslov: Die physische Erziehung der Kinder. Inaugural-Dissertation von Ant. Magdič, Doctor der Arzneikunde. Den Hohen Herren Herren Ständen Steiermarks, den Gönnern alles Guten, Wahren und Schönen. Wien 10. April 1847.)

Po tako izvrstno dokončanih študijah, — ne vem, ali je Dunaj imel v tisti dobi izvrstnejšega

dijaka — bil bi naš rojak gotovo sposoben častno zasesti mesto učnika in druge podučevati. Toda kakor se je že kot mladenič pred 7 letmi izrazil: on hoče delati v blagor ubogega slovenskega kmeta, nastanil se je toraj v najmanjšem mestu na Štajerskem, v Ormoži, da svoje obilne zdravniške znanosti v prvi vrsti obrne v prid kmetom, hlapcem in vincarjem; še na smrtni postelji, kakor sem slišal, je naročeval svojemu tovaršu, ki se je pred kratkim v Ormoži naselil, mlademu dr. Ž.: „mojih vincarjev mi ne zapustite.“

(Dalje prih.)

Směšničar 44. Oče rečejo: Janezek, le pridno hodi v šolo in uči se rad, saj znaš, da tega, kar se naučiš, ti nikoli nihče ne vzame. Janezek odgovori: To znam, oče; ali pomislite, da tudi tega, česar se ne naučim, mi nikoli nihče ne vzame.

„Vrtec.“

Razne stvari.

(*Starega Mariborčana pokopali*) smo 21. okt. t. l. g. Friderika Leirerja, daleč po spodnjem Štajerskem znanega bukvarja v gosposkej ulici. Bil je 73 let star.

(*Advokaturu odprl*) v gornjej Radgoni je g. dr. Jožef Gorički, večletni koncipijent pri g. dr. Dominkuši v Mariboru, značajan narodnjak.

(*Iz Slov. Gradca izbegli trgovski pomočnik*) J. Fischer bil je v Gradci prejet pa so od velike ukradene svote samo 50 fl. pri njem našli.

(*Hud tepež*) bil je v Gorišnici v ptujskem okraju; Janez Florijančič je mrtev obležal, Franc Vilčnik je na smrtni postelji in 6 drugih fantov več ali manje hudo ranjenih. Šest fantov iz Muretince je sodnja prejela,

(*V krčmi pri sv. Hemi*) šmarijskega okraja so fantje tako razsajali, da so posestniku Francu Kovačiču glavo vbili, vratne žile prerežali in Franca Plevnika hudo naklestili.

(*Tolovaja napala*) sta na sv. Lenartskej cesti pod železniškim „viaduktom“ unkraj Leitersberga pri Mariboru kmetskega fanta, ki se je peljal domov k sv. Jakobu. Eden tolovaj zgrabi konja za uzdo, drugi skoči na voz. Toda fant se hrabro brani, zbije tolovaja z voza, napodi konja in vbeži.

(*Žandarjev dobijo*) stalno nastavljenih v Ponkvo ob južnej železnici.

(*Drznih tatov*) je se v noči pripeljalo v Videm; vtrgali so pri tamošnjem trgovci in odpeljali blaga vrednega 1400 fl. Kdor tate ovači, dobi 50 fl. nagrade.

(*Živinske bolezni*) razsajajo: pereči ogenj v Stari vasi brežiškega glavarstva, konjska smrkovina v Škofji vasi in Vrhovljah celjskega glavarstva.

(*Imenovan*) za adjunkta pri c. k. okrajnej sodnji v Slov. Bistrici je avškultant gosp. Franc Toplak.

(*Od sv. Trojice v Slov. goricah*) se nam poroča, da so v Senarskem posestniku in trgovcu z zrnjem M. Druzoviču tolovaji po noči vlomili in mu vrat prerežali.

(*Iz Hajdine*) se nam poroča, da je ondi umrl spreviden s sv. zakramenti bivši dijak na mariborskem učiteljski, g. Karol Kocmut. Pogreb bil je v nedeljo in v kljub slabemu vremenu je se sešlo mnogo ljudij, ki so bili globoko genjeni po pesmi nagrobnici: „Blagor mu“, katero je rajnemu zapelo več gospodov in gospic pod vodstvom g. Weiklerja, vodje petju na proštnej cerkvi v Ptuji. Najpristrénejšo zahvalo izreka vsem brat rajnega.

Vinko Kocmut.

(*Slovenski leposlovni list*) hočejo tudi v Ljubljani v novem letu izdajati gospodje: profesor Levec, notar J. Kresnik, dr. Iv. Taučar in urednik J. Jurčič. Tedaj dobimo kmalu 2 leposlovna lista.

(*Burna seja*) bila je 14. oktobra na Vranskem v tamošnjem okrajnem zastopu pod načelništvom č. g. dekana Bohinca. Sklenilo se je deželnemu odboru naznaniti, naj se okrajni zastopi zatrejo, do tiste dobe pa ima Vranski okrajni odbor uradovati slovenski in le v izrednih slučajih nemški. Dobro!

(*Odlikovan*) s „ordnom“ železne krone drugega reda je g. feldmaršal-lajtnant Julij vitez Šmigoc, sin nekdanjega slovenskega pisatelja in slovničarja štajerskega g. Šmigoca.

(*Iz Šalove, ormoškega okraja*) se nam poroča, da se hoče tamošnji občinski predstavnik popolnoma nagniti na nemčursko stran. Uradna pisma hoče samo v nemščini dobivati in oddajati, akopram nemščine nij zmožen ne v jeziku, ne v pisavi.

(*Družba lovcev*) se poda pretečeni petek iz Celja na Svetino. Lovec Domasko padne, puška se sproži, ter zadene slikarja Henrika Berna v trebuh, da kmalu umerje.

(*Okrajni zastopniki*) zbrani 8. okt. t. l. sklenoli so delati na to, da se znani „kreisamt“ z vrtom vred in dohodki mariborskemu kraju pripadajoči porabijo za priredjenje sodišča v Mariboru. Predlagal je to g. dr. Serneec. Dne 12. okt. zborovalo je več gospode, ki so sklenoli podpirovalnih udov nabirati za omenjeno svrhu in skrb izročili posebnemu odboru. V njem so gospodje: Fetz, Fontana, Gerčer, Hohl, Pfrimer, dr. Reiser, Schuurer in dr. Serneec. Nabrane ude k ustanovnej seji poklicati nalog dobili so gg: dr. Reiser, Gerčer in dr. Serneec.

(*Novo telegrafno štacijo*) s pošto vred napravili so v Trbovljah-Vodah.

(*Vojaška šola brigadna*) za kavalerijske oficirje odprli so v Mariboru.

Dražbe. 5. nov. Fr. Sikošek 1020 fl. v Kozjem, Jan. Prebiv v Beračah 870 fl. Ludvik Wallner 1870 fl. pri sv. Lenartu, Janez Hauptman v Cinzatu 950 fl. 9. nov. Jož. Kocpek 1800 fl. v gor. Radgoni.